

51. ԾՈՎՈՒՒՆ ԱՂՋԻԿԸ

Կար շկար պալըգճի՛ Ահմետըմ կար:

Այս մարդը ամեն օր կէրթար ձուկ բռնելու:

Օրըմ գնաց ձուկ բռնելու, թոռին մեշը մեկ հատ տաշտեկոնակ² ինկավ: Տուն բերեց, դրեց իրեն տուլալը³:

Ամեն օր տանը համար միս կը գներ, տունը դներ, որ իրիկուն գա եփե ուտե: Ետ կը դառնար տուն, կը տեսնե՞ր որ միսը էփված, տունը ավլած ժողվված, մաքրված էր: Քանիմ օր ասպես տեսնելով, մարդը շատ կը զարմանար, ադոր համար միտքը դրեց պահ մտնել և տեսնել, թե ո՞վ է իր տունը հոգացողը: Գնաց փաթթվեցավ խսլին մեշ ու պեքլեմիշ ըրավ: Տաշտեկոնակի մեշ գտնվող ծովու հուրնիկ հրեղեն աղջիկը դուրս ելավ տուլալեն, պաշլայեց ավլել, մաքրել: Թոնիրը վառեց, կերակուրը պատրաստեց, քիչըմ ինքը կերավ, մեկալ մնացածը դրեց թնտիր՝ ձկնորս Ահմետի համար: Գործը պրծնելեն վերջ, երոր տուլալը պիտի մտներ, Ահմետը իր պահվտած տեղեն դուրս ելավ, մեկեն բռնեց ու հարցուց.— Ինս ե՞ս, թե ջինս,— ալսինքն մա՛րգ ես, թե սատանա:

Աղջիկը ըսավ.— Ես մարդ եմ:

Ահմետը երոր աղջիկը տեսավ, հավնեցավ ու իրեն կնիկ առավ:

¹ Ձկնորս (Մ. Բ.):

² Կրիւ (Մ. Բ.):

³ Պաշլալ (Մ. Բ.):

Օրըմ կնիկը բաղնիք էրթալ ուզեց, Ահմետին ըսավ.— Գնա ծովին քեները կայնի ու ճվա. ռթուրըդ նալընները գուզեա:

Ահմետը գնաց, ջուխտըմ ոսկի նալըն առավ, բերավ կնիկը հագավ, գնաց բաղնիք:

Շատրվանից ջուր հանած վախտը, նալընին թեքը՝ ընկավ ջրի մեջ կորսվեցավ: Շատ փնտռեց, ամա չը գտավ, թողեց տունն էկավ:

Ադ օրը թագավորի ձիանքը բերին շատըրվանին վրա ջրելու, ձիերը ջրին մեջը նալընի փայլը տեսնելուն պես խրտնեցան, ջուր չ'խմեցին: Մառան զարմացավ ու տեսավ, որ ջրի մեջ ոսկի նալընըմ կա: Համամ հանեց, տարավ թագավորին տվեց: Թագավորը տեսնելուն պես զարմացավ, թե ո՞վ պիտի ըլլի այդ կնիկը, որ էդպես ոսկի նալըն ունենա: Ադոր համար, հրաման հանեց, որ օխտը օրեն գըտնին նալընին տերը:

Վեզիրներից մեկը առավ նալընը, փաթթեց բողչայիմ մեջ ու պաշլայեց քաղքի տները պտտիլ: Վեց օր իրար վրա տները պտտեց, ամամ չկրցավ գտնել: Օխտն օրեն հետո գնաց Ահմետի տունը և աղաչեց կնկան, որ իրեն տեղըմ տա նամազ ընելու: Թենպեհ՝ ըրավ, որ բողչան չի բանա: Կնիկը հտեւե էդավ, թե բողչի մեջ ի՞նչ կա: Զարմացավ եր տեսավ իր նալընը:

Վեզիրը ադոթք ընելեն վերջը եբոր գուզեր երթալ, Ահմետի կնիկը լավըմ ծեծելով դուրս վռնդեց՝ իր նալընը գողնալուն համար: Վեզիրը անճախ փախավ ու գնաց թագավորին իր գլխի էկածն ու Ահմետի կնկան հուրի ըլլալը պատմեց:

Թագավորը եր իմացավ ադ բանը, մտածեց Ահմետին մե զայտայով՝ գլուխն աղել տա ու կնիկը առնե իրեն:

Անմիջապես հրաման ըրավ, որ Ահմետը բերեն իրեն քովը:

Մառաները գնացին Ահմետին կանչեցին, թագավորը ըսավ.— Գնա՛ ֆիլան երկրի թագավորի աղջիկը ինձի ուզե:

Ահմետը հազըրվորավ, առավ իր շունը ու գնաց: Շատ գնաց թե քիչ, ճամբուն մի փատ կոտրողի ռաստ էկավ, որ անշափ ուժով էր, որ ծառը քոքեն կը հաներ: Բարև տվավ ու ըսավ, որ ինքը կէրթա թագավորին համար աղջիկ կը բերե կը: Փատ կտրողը ուզեց, որ ինքն ալ ընկերանա: Էրկուսը մեկ տեղ ընկան ճամբա ու գնացին: Ճանապարհին ռաստ էկան մե հատ շալղըճու:

Չալղըճին ըսավ.— Բարև ձեզ, ախպրտիքս, ո՞ւր կէրթաք կը:

— Կէրթանք թագավորին համար աղջիկ բերենք:

1 Մեկ հաւը (Մ. Բ.),

2 Զեռվ. մի կերպ (Մ. Բ.):

— Է՛, ինձի ալ հետերդ չե՛ք ընկերացնի:

— Ինչի՞ չէ, գուգես կը, արի,— ըսին:

Երեքը մեկտեղ ճամբա ինկան:

Հանդիպեցան մի ուրիշ մարդու, որը ինչափ ֆոնից հաց ելներ, պիթիոնը կուտեր, կենե կըսեր կը. «Ա՛խ մե սոմին, վա՛խ մե սոմին»: Էն ալ հարցուց,— Ախպեր ջան, ո՞ւր կէրթաք:

Ըսին.— Կէրթանք մեր թագավորին աղջիկ բերելու:

Ան ալ ըսավ.— Ինձի ալ հետերդ չե՛ք տանի:

Ահմետն ըսավ.— Ախպեր ջան, դու ֆոնից ելած պիթիոն սոմինը կուտես կը, կենե կըսես. «Ա՛խ մե սոմին, վա՛խ մե սոմին», մենք քեզի էդչափ հաց ո՞ւրտից գտնինք:

Ֆոնճին ըսավ.— Ծառ ձեզից հաց չեմ ուզե, մենեակ թե ինձի ալ ձեզի ընկեր էրեք:

— Շատ լավ, օր անպես ա ա՛րի:

Շատ գնացին, քիչ, մի օրվա ճամբա մնաց, որ հասնեն էն թագավորին տունը: Էդ գիշեր գնացին մեկ պառավ նանեի տունը իշան: Հաց կերան, հանգստացան: Պառավը հարցուց.— Ո՞ւր կէրթաք ախպրտիք:

Ահմետն ըսավ.— Կէրթանք կը, ձեր թագավորին աղջիկը մեր թագավորին ուզելու:

Պառավն որ աս իմացավ, ըսավ.— Կսկի՞ չէ՞ ձեզի: Ինչքան մարդ էկեր է մեր թագավորի աղջիկը ուզելու, թագավորը տարեր է վիշապի օդան, անտեղ վիշապը ուզողներուն կտոր կտոր ըրեր, կերեր է:

— Է՛, ա՛յ մերիկ, ի՞նչ ընենք, ուզենք, չուզենք պիտի էրթանք:

Պառավը ըսավ.— Ան որ ադպես է, ինձի ալ հետերդ տարեք:

Սապախտան մեկտեղ գնացին թագավորին աղջիկն ուզելու: Թագավորը տարավ վիշապի օդան ու վիշապը բաց թողուց որ ամենքին ուտե:

Ահմետը տեսավ որ իրենց պետք է ուտե, ըսավ.— Կեցեք, առաջ շունը թողնենք թող ուտե, վերջը՝ մեղի: Շունը մեկեն հասավ վիշապի բկնն բռնեց, խածեց, խածմըծեց վիշապին սատկեցրեց:

Թագավորը ետոր տեսավ, որ տուղաղը² չ'ընկան, ըսավ.— Գնացե՛ք, էքվան արեք:

Պիթիոնը մեկտեղ էկան տուն: Պառավը, որ ֆալճի էր,

1 Ափսոս (Մ. Բ.):

2 Թակարդ (Մ. Բ.):

ըսավ.— Ախպրտիք, էքվան մեզի թագավորը աղուլի՝ գաղա պիտի ուտեցնեն:

Չալղըճին ըսավ.— Ադ իմ բանն է, երոր սեղան նստանք, ես իմ շալղին կը զարնեմ, դուք կերակուրի ամանները փոխեցե՛ք:

էքսի օրը գնացին աղջիկը ուզելու թագավորը ըսավ.— Արե՛ք, մի հաց ուտենք, վերջեն աղջիկը առեք, գնացեք:

Երոր սեղան բերին, շալղըճին ըսավ.— Թագավոր ապրած կենա, հրաման տո՛ւր, շալղիմ զարնեմ:

Թագավորը հրաման ըրավ: Էն վախտը, որ շալղըճին կը զարներ, թագավորի խելքը շալղիին գնաց, մեկալ ընկերները կերակուրի ամանները փոխեցին: Չալղին լըմննալեն վերջը, պաշլայեցին ուտելու: Թագավորն ու թագուհին աղուլի կերակուրները կերան, մեկալները լավ կերակուրները: Թագավորը տեսավ, որ խաբավ, մեկեն կաթ բերել տվեց, խմեց ու լավացավ, հետո միս սֆիրներուն ըսավ.— էսօր ալ շէղավ, էքվան արեք, աղջիկը կուտամ կը:

Իրկուն էկան: Կախարդ պառավը նորեն աչեց իր ֆալին ըսավ.— Ախպրտի՛ք, էքվան թագավորը 40 պղինձ փլավ պիտի էփե՝ էկեր կերաք՝ լավ, էկեր չը կերաք՝ ձեր գլուխը կը կտրե կը:

Սոմին ուտողին քեֆն էկավ.— Ախպար,— ըսավ,— ադկից զուլա՛յ՝ բան ի՞նչ կա:

էքսի օրը կենե գնացին թագավորի քով: Թագավորը ըսավ.— Մեկ ջերթ՝ ունիմ ձեր քով, էկեր կատարեք, աղջիկը կը տամ, էկեր չը կատարեք՝ ձեր գլուխը կը թռցնեմ: Քառսուն պղինձ փլավ էփու՛ն եմ տվե, բոլորը պետք է ուտեք:

Յոնճին երոր իմացավ, ըսավ.— Կեցիր մե ես էրթամ համտես անեմ գամ:

Գնաց աշխանեն պիթյուն կերավ, ամեններն ալ թեմեզ սրբեց, պեխերը ոլորեց, էկավ թագավորի մոտ ըսավ.— Հրամանդ կատարեցի:

Թագավորը եր իմացավ, թե պիթյունը կերեր է, ըսավ.— Գնացեք, էքվան էկեք, աղջիկս էսսա՛ կուտամ կը:

Կենե գլխները կախ թողին գնացին: Պառավը ֆալին նայեց, ըսավ.— Ախպրտիք, էքվան թագավորը ձեզի պիտի տանի քաղքեն դուրս, թոփի՞ պիտի կապե:

1 Թոււնավոր (Մ. Բ.):

2 Դյուրին (Մ. Բ.):

3 Պայման (Մ. Բ.):

4 Անպայման (Մ. Բ.):

5 Թնդանութի (Մ. Բ.):

Փատ կտրողը որ իմացավ պառվի ըսածը, ըսավ.— Դուք էք վան մե հատ չվան առեք, ես քաղաքը կը շալկեմ, կը տանեմ կը սարին գլուխը կը գնեմ:

Մեկալ օրը, գնացին թագավորին քով, որ աղջիկը տա:

Թագավորը ըսավ.— Էրթանք մե քիչըմ պտտինք, թախքի՛ կերակուրը հաղըր ըլլի, գութանք կուտենք կը, կառնեք աղջիկը կէրթաք կը:

Ելան մեկտեղ գնացին քաղքեն դուրս: Եր տեսան, որ թագավորը իրենց սպաննել պիտի տա, փատ կտրողը չվանը ձգեց ու քաղաքը վերցուց, տարավ սարին թափին դրեց:

Թագավորը տեսավ, որ ճար չկա, ըսավ.— Քաղաքը տեղը դրեք, աղջիկը առե՛ք, գնացեք, ամա ծառ կտրողը խապով չէրավ, ըսավ.— Թող անոնք աղջիկը առնեն էրթան, ես քաղաքը իր տեղը գնեմ կը:

Թագավորը տեսավ, որ ալ ճարը չկա, տվեց աղջիկը, առան գնացին: Երոր քիչըմ հեռացան, ծառ կտրողը քաղաքը տեղը գրավ ու հասավ ընկերներուն:

Էն վախտը որ պիտի բաժնվեն իրարմե, պառավը Ահմետին դասդեմ¹ մազ տվավ ու ըսավ.— Երոր նեղը գընկնիս, ադ մազերը վառես կը, քեզի օգնական չատ զինվոր գութա:

Ահմետ առավ ադ մազը, դրեց ջեպը ու աղջիկն առած գնաց իր թագավորին: Աղջիկը բերեց թեսլիմ ըրավ թագավորին, ամա թագավորի միտքը աղջկան բերելը չէր, Ահմետի կյանք կորսնցնելն էր: Ադոր համար հրաման ըրավ, որ Ահմետը զնդան նետեն: Հրամանը կատարեցին. Ահմետը զնդանի մեջ շատ օրեր կենալեն վերջը, օրըմ պառվի տված մազերը միտքը ընկավ, ամա կրակ հանեց ու կըպցուց, մեկ ալ տեսնես սազ քաղաքը լցվավ զինվորներով:

Բոլոր ժողովուրդը քաջվեցան իրենց տները, մե տղա կար դուրսը, զորքերը հարցուցին. «Ո՛ւր է Ահմետը, անոր տեղը մեզի ըսե՛», տղան տարավ զնդանը ցույց տվեց:

Զորքերը զարկին զնդանի դռները կոտորեցին, Ահմետին դուրս հանեցին: Ահմետ իր օգնական զորքերով հարձակվեցավ անիրավ թագավորին վրան, սպանեց անոր ու ինքը անոր տեղ թագավոր էղավ:

Տեհ, տղաք, քեֆ արեք, Ահմետը հասավ իր մուրադին, դուք ալ հասնիք ձեր մուրադին:

¹ Միջին (Մ. Բ.):

² Փռն (Մ. Բ.):

